STICUSA KNIPSELKRANT 62

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

ZATERDAG 5 JANUARI 1985

HET IS ALTIJD GOED TOEVEN IN LANDHUIS BRIEVENGAT

Iedere laatste zondag van de maand kan men bij Landhuis Brievengat terecht. Omdat het deze zondag niet alleen de laatse zondag van de maand was, maar ook van het jaar, zijn wij eens gaan kijken en informeren bij verschillende mensen hoe het afgelopen jaar geweest is.

Het was enorm druk rond een uur of twaalf. Dat was geen wonder, want de groep die optrad, Los Antillanos, deed er alles aan om de mensen een onvergetelijke dag te bezorgen. Er waren ontzettend veel mensen in gezelschap van ouders, waarvoor dit vaak de eerste kennismaking was met de oude Curaçaose dansen en muziek. Daarom was het heel goed en leuk dat er uitleg over de dansen gegeven werd. Jammer was alleen dat er deze keer opgetreden werd dicht bij de bar, waardoor veel minder mensen de dansgroep goed konden bewonderen dan anders het geval is, wanneer opgetreden wordt boven aan de trap. Maar desondanks was er veel belangstelling, zowel voor de dansen als voor de muziek. De zeven leden van de muziekgroep gaven een fantastische voorstelling, zonder onderbreking, waarbij op tal van oude instrumenten werd gespeeld. O.a. de karko werd bespeeld, iets dat hoe langer hoe minder vaak voorkomt.

We vroegen enkele bezoekers naar hun indruk. De meesten waren erg enthousiast, maar sommigen ook teleurgesteld omdat de winkeltjes en pottenbakkerij dicht waren. Ook klaagden enkele ouderen over het feit dat je wel heel goed tegen de zon moest kunnen. Een dame die al jaren geregeld op Brievengat komt wist te vertellen dat vroeger de galerij geschikt gemaakt was om te zitten en de muziek te beluisteren, als je niet in de volle zon wilde vertoeven.

In die galerij staan tegenwoordig enige beoefenaars van huisvlijt. Men kan er terecht voor mooie planten, maar ook voor kettingen, mozaïeken op glas, keramiek tegels en wandversieringen en gegraveerd glaswerk. Toen we enkelen van hen vroegen of ze tevreden waren over het afgelopen jaar waren de meningen verdeeld. Als het om eten en drinken gaat, kun je zeker zijn van geregelde klandizie. Begeef je je op ander terrein, dan wordt het al gauw moeilijker om een klantenkring op te bouwen.

Men vertelde, dat het teruggaan van de economie toch wel heel duidelijk merkbaar is. Vooral op dingen die niet tot de eerste levensbehoeften behoren, wordt echt bezuinigd. Juist in december, als tot enkele jaren geleden iedereen bijna een bonus ontving, werd er veel verkocht aan planten en snuisterijen. Nu niet meer.

Toen we informeerden bij de winkeltjes die behalve op die ene zondag per maand ook door de week open zijn, bleek dat het een redelijk jaar geweest is voor wat betreft de verkopen aan toeristen. Men was niet ontevreden. Wel enige kritiek was er op het feit dat het parkeerterrein nog steeds niet geasfalteerd is, hoewel de toezegging reeds lang geleden werd gedaan.

Ook het feit dat de straatverlichting nog steeds niet werd aangelegd door DOW, zoals werd beloofd, maakt dat er minder mensen komen dan mogelijk zou zijn. Als men door middel van radio reclame en krantenreclame probeert mensen te trekken, moet men ook in staat zijn behoorlijke voorzieningen te bieden. De hele opzet van het landhuis, zoals dat nu geëxploiteerd wordt is goed en gebleken is dat het aanslaat bij het publiek. Dan is het toch onbegrijpelijk te horen dat men rustig anderhalf jaar aan het lijntje gehouden wordt.

Van een oude dame hoorden we laatst dat zij weigerde een volgende keer op een uitnodiging in te gaan. Zij is helaas moeilijk ter been en de receptie die gegeven werd eiste voor de dames lang avondtoilet. Deze dame is weduwe en had door de steile trap en de slechte begaanbaarheid, in combinatie met gebrek aan licht besloten voortaan niet meer gehoor te geven aan uitnodigingen die voor Landhuis Brievengat waren. Dat is jammer en kan niet de bedoeling zijn.

LOCALE KUNST

Er moet nog heel veel kennis en ervaring zijn op het eiland van oude technieken van kunst. Zoals het vlechten van rieten manden en hoeden. Het maken van nuttige voorwerpen van kalebassen en/of schelpen. Het is ontzettend jammer dat er niet achter te komen is waar die kennis zit. Er zou een markt voor artikelen zijn die hier vervaardigd worden.

Van verschillende kanten hoorden wij dat het zo ontzettend jammer is dat veel souvenirs ingevoerd moeten worden van b.v. Haiti, terwijl men weet dat hier op Curaçao ook mensen zijn die hele mooie dingen zouden kunnen maken. Waar zijn ze. En wat is de reden van deze geheimzinnigheid? Heeft het misschien te maken met het feit dat men vroeger deze voorwerpen moest maken omdat men in loondienst was bij een heer? Wil men niet herinnerd worden aan de tijd van uitbuiting?

Best begrijpelijk. Toch is het heel jammer. Men zou zo duidelijk een bijdrage aan de hele economie (en zijn eigen portemannaie) kunnen leveren als men voor de touristen mooie en liefst bruikbare herinneringen zou willen en kunnen leveren.

T-shirts met with love from Curaçao" zijn heel leuk en doen het ook goed, maar op den duur vervagen de kleuren en blijft er weinig moois van over. Een mooie rieten mand blijft veel langer de moeite van het bekijken waard. Maar misschien lukt het nog eens om die in onbruik geraakte technieken nieuw leven in te blazen.

WILLEMSTAD -- Gedeputeerde van cultuur, de heer Nelson Monte opende op Westpunt een gebouw, waar sociaal - culturele en educatieve activiteiten zullen plaatsvinden. Hij overhandigde de sleutel aan mevrouw Echi Cijntje, voorzitster van "Fundashon Man na Obra" van Westpunt.

Het tot standkomen van dit gebouw valt in het kader van de doelstelling van de Sectie Cultuur om de problemen van onze culturele infrastructuur op te lossen.

De Fundashon Man na Obra zal worden belast met de leiding van deze lokaliteit. Er zullen cursussen gehouden worden in naaien, koken, handenarbeid en dergelijke. Ook andere organisaties van Westpunt worden in de gelegenheid gesteld, om van dit gebouw gebruik te maken.

WILLEMSTAD --De schrijfster van het boek "E Husido di Bruha I su pasado fatal" Mevrouw Isabella Goeloe, overhandigde het eerste exemplaar aan Mevrouw Maria Liberia Peters, Minister president van de Nederlandse Antillen en aan de heer Gilbert de Paula, minister van Financiën. Op de foto van links naar rechts. de heer Pacheco Domacassé, chef van de Sectie Cultuur, minister president Maria Liberia Peters, Mevrouw Isabella, de heer Alex Goelo, zoon van de schrijfster, minister G. de Paula en de heer Goeloe, een tweede zoon van de schrijfster."

DR. HANS HERMANS:

CURACAO IS DEEL VAN MIJN LEVEN

WILLEMSTAD - Zestien jaren lang, van 1950 tot 1966, woonde hij op Curaçao als Nederlands commissaris voor algemene voorlichting en als zodanig gedetacheerd bij het Kabinet van de Gouverneur: Dr. Hans Hermans. Hij was een man van veel activiteiten; activiteiten, waaraan velen op ons eiland nog wel herinneringen bewaren. In de bijna achttien jaren sedert zijn vertrek is hij nu voor de tweede maal terug op Curaçao. Hij heeft de feestdagen doorgebracht bij zijn zoon, Jan Hermans, Directeur van Publis N.V. Wij hadden een genoeglijk gesprek met deze oude en geestige rot in de journalistiek.

- Doet het U iets om terug te zijn op ons eiland?

- Nou en of! De zestien jaren, die ik hier heb doorgebracht behoren tot de mooiste van mijn leven. Dit eiland is voor mij meer dan een herinnering; het is een stuk van mijn leven. Een tweede vaderland mag ik wel zeggen.

Zeker, er is veel veranderd. Uiterlijk althans. Op sommige punten herken ik de weg nauwelijks meer. Mooi hoor: de nieuwe brug, de fraaie wegen. Maar ook andere dingen zijn veranderd. Als ik zo langs de wegen rijd zie ik veel, bijvoorbeeld in de woningbouw, verbeterd. Waar vroeger nog die hutjes stonden, staan nu keurige volkswoningen. Ik leid daaruit af, dat Curaçao uit deperiode van WELVAART ook nog een stukje welZIJN heeft weten over te houden, dat beklijven gaat. Als het economisch slecht gaat breek je die huizen niet af om er weer hutten voor in de plaats te zetten! Zij zijn verworvenheden. Daar ben ik blij om.

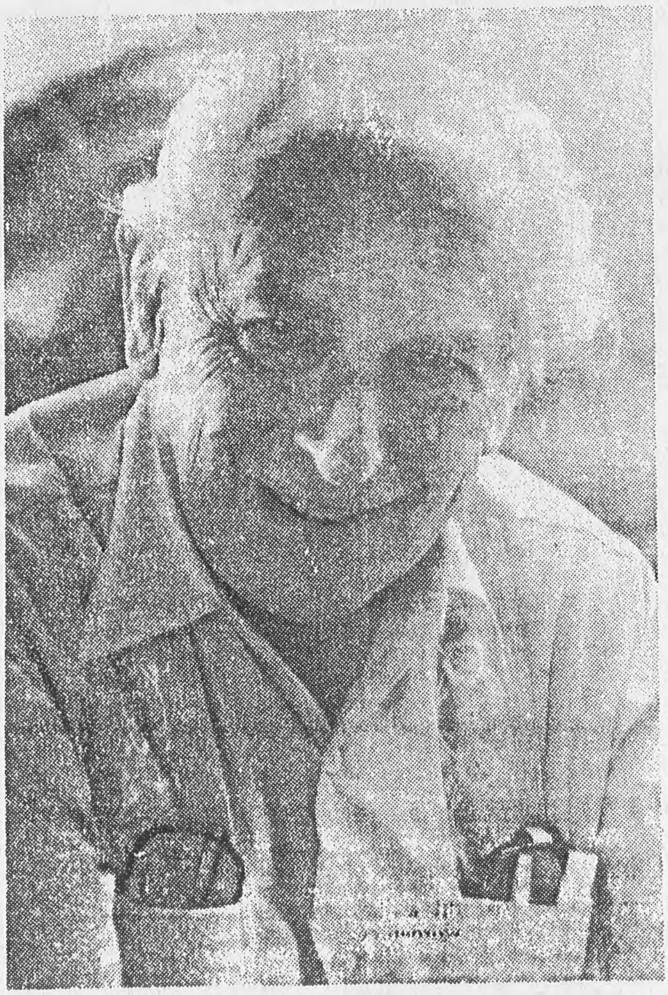
- En politiek?

- Daar praat ik niet over. Hèb ik ook niet gedaan. toen ik hier zat. Het enige, wat ik erover wil zeggen is dat ik hoop, dat de ietwat scherpe tegenstellingen van vroeger slijten. Als het land werkelijk een slechts economische toestand tegemoet gaat lijkt het van het grootste belang, dat tegenstellingen wijken voor eensgezinde samenwerking".

Boeken

Van huis uit journalist heeft Dr. Hermans ook verschillende boeken geschreven.

"Inderdaad. Mijn eerste boek was een regelrecht uitvloeisel van mijn journalistieke werk: een stuk parlementaire geschiedenis van Nederland, dat ik zelf vanaf de perstribune van het parlement had meegemaakt. In de oorlogsjaren schreef ik enkele boeken, die pas na de oorlog konden uitkomen en daarna ben ik mijn eigen vak gaan schrijven. Een boek over de Amerikaanse krantenkoning William Randolph Hearst, één over enkele Oude Meesters van de Propaganda, één over Fidel Castro en één over de geschiedenis van de Amerikaanse Presidentsverkiezingen. Voeg daar nog wat fotoboeken en zo bij dan kom je toch wel tot een aardig rijtje".

DR. HANS HERMANS

Kasteelheer

- "U hebt hier op het Landhuis Brievengat gewoond?"

- "Ja, dat kwam zo. Ik hoorde tot de oprichters van de Stichting Monumentenzorg en heel in het begin kregen wij van de Shell de ruine van dat Landhuis cadeau plus 5000 gulden voor de restauratie. Dat was natuurlijk een druppel op een gloeiende plaat. De werkelijke kosten beliepen anderhalve ton. Maar toen kwam Bernhard van Leer ons tegemoet: Wij konden restaureren. Maar wat doe je met zo'n huis? Lange vergaderingen hebben wij daarover gedelibereerd. Een "buurthuis?" Best - maar er was geen buurt.

Een huis voor een der gezaghebbers? Die moesten dan ook maar willen. Tenslotte werd het gewoon weer een woonhuis. Maar wie wilde erin wonen? De geboren en getogen Curaçaoënaars hadden "het landhuis" al lang de rug toegekeerd en zaten liever in de stad met zijn comfort. En de Nederlanders keken liever eerst de kat uit de boom. Toen heb ik gezegd; goed, ik ga erin wonen als jullie dat willen. Mijn vrouw wist nog van niets en hoorde het van de buitenwacht. Zij vond het helemaal niet leuk, dat ik die toezegging had gedaan zonder haar voorkennis maar ik troostte haar: als het klaar is vind ik wel een ander, hoor. Toen ging zij zelf kijken. Maar toen het klaar was wilde ZIJ niet meer terug!

Zo werd ik wat sommige mensen noemden een kasteelheer. Maar eerlijk gezegd als U de gastenboeken uit die tien jaren bekijkt met duizenden handtekeningen kun je beter spreken van kastelein!"

Gevangenen

".U hebt ook mee het Comité tot Bevordering van de Wetenschap opgericht?"

".Het Comité met de lange naam, ja. Dat was ook een leuke start. Wij hadden geen cent toen wij begonnen. Maar net in die tijd bezocht een goede vriend van mij, prof. Wim van der Grinten het eiland en ik nodigde hem uit voor ons Comité een kleine reeks voordrachten te geven over zijn specialisme, het Vennootschapsrecht. Nou, daar kwam alles op af wat iets met dat recht te maken had en met de opbrengst van de toegangskaarten vormden wij meteen een klein aanvangskapitaaltje.

Daar zat overigens nog een leuke herinnering aan. Een van de aantrekkelijke dingen op dit eiland was --en is misschien nóg-- dat je over een zekere veelzijdigheid moet beschikken om iets te organiseren. In Nederland gaat dat allemaal professioneel. Wij lieten van der Grinten spreken in de zaal van de rechtbank. Maar daar stonden geen stoelen. En je kon een kleine honderd mensen moeilijk in het beklaagdenbokje zetten. Er moesten dus stoelen worden aangevoerd en geplaatst. Dat moest je allemaal zelf doen. Alleen tóén kwam er hulp. De toenmalige Procureur

lees verder p.4

Vervolg Hans Hermans

Generaal, Ellis, zag mij aan het werk en liet dat meteen stoppen. Van beneden de rechtszaal liet hij een stel gevangenen aanrukken, die het overnamen. Zo iets kón hier gewoon".

Christoffel

"- U hebt ook nog een tijd lang een Maandblad geredigeerd?"

- Het Maandblad "Christoffel" ja. Dat wil zeggen: ik was belast met de eindredactie; de redactie werd gevormd door een groep jongere mensen van het eiland. Dat smeedde een band van vriendschap en het doet mij genoegen te zien hoe vele van die jongeren in leidende posities op dit eiland terug zijn gekomen".

Boekenweek

"- U nam ook deel aan de organisatie van de boekenweken?"

-" Ook in groepsverband. Kijk: boekenweken kenden wij op Curaçao ook voordat ik ermee begon. Maar die bleven beperkt tot het literaire leven op ons eiland zelf. Dat kon je een jaar of drie volhouden maar dan raakte je wel een beetje uitgepraat. Op een gegeven ogenblik vonden de organisatoren van die boekenweken het toch wel interessant om ook medewerking uit Nederland te krijgen.

Wij vormden een comité en ik schreef naar mijn vriend Rein Vogels van de KLM. Die sputterde wel eerst omdat hij van de IATA geen vrije tickets mocht geven maar ik kon hem met de reglementen van de IATA in de hand aantonen, dat er wel degelijk mogelijkheden waren. In ons comité was de naam van Simon Carmiggelt gevallen maar Vogels wilde een ander sturen. Maar toen ik aanhield zei hij: je krijgt die ander en Carmiggelt krijg je ook. Toen had ik er twee. En zo is het gebleven. Regelmatig kon ik twee Nederlandse schrijvers uitnodigen om hierheen te komen. Schrijvers van allerlei soort heb ik toen hier gehad. Om er een paar te noemen: Anton van Duinkerken, Clara Eggink, Jan de Hartog, Fabricius, Godfried Bomans, Anthony Donker, Albert Vogel, maar ook een musicus als Anton van der Horst. Ik heb daar kostbare vriendschappen aan overgehouden.

- U had daarbij ook een boekenmarkt?

- Nou en of. Wij waren er ons van bewust, dat hier op het eiland een boekenantiquariaat node ontbrak en wij stelden ieder, die boeken wilde opruimen in de gelegenheid die boeken in te leveren voor een markt, die in het Fort Amsterdam werd gehouden. Dan stond op een zaterdagmiddag dat hele fort vol met kraampjes, waar ettelijke duizenden boeken te koop werden aangeboden. Voor ieder boek, dat de mensen inleverden kregen zij een bon van een kwartje en voor twee van die bonnen konden zij op de markt een ander boek kopen. In beginsel een ruilmarkt dus. Maar daar ging wat om!

De laatste keer hadden wij om en nabij de tienzduizend boeken en toen de markt was afgelopen was er niets anders meer over dan één doos met Bijbels. Alles was schoon op'..

"-Hebt U als journalist (U hebt ook nog journalistiek gedoceerd, meen ik, aan de Universiteit van Nijmegen) nu ook een indruk van onze kranten".

"-Ach ja. Ik lees ze hier natuurlijk en ik mag zeggen met veel waardering. Jammer, dat er maar betrekkelijk weinig Nederlands nieuws in staat maar bijvoorbeeld op het terrein van het internationale nieuws vooral uit Latijns Amerika zijn zij uitstekend. Misschien bestond er in mijn tijd wat meer belangstelling voor Nederlands nieuws. Ik heb zelf voor de CUROM zeker zo'n twee- à drieduizend praatjes gehouden over Nederland. Iedere dag een --nooit meer dan een paar minuten. Dat stimuleerde wel, geloof ik".

"-U bent, zoals U al zei, parlementair redacteur geweest in Nederland. Hoe beoordeelt U het parlementaire leven van nu?"

"-Dat is een moeilijke vraag. Je hoort natuurlijk wel eens geluiden als: de grote parlementariërs van vroeger zijn er niet meer. Maar dat is flauwe kul. Iedere tijd zegt dat. Ouderen van vandaag zeggen: waar zijn Romme en Drees. In hún tijd luidde het: waar zijn Colijn en Oud en Ruys de Beerenbrouck? Die heb ik nog meegemaakt --maar toen ik hen meemaakte was het: waar zijn Schaepman en Kuyper en Nolens en Troelstra. Iedere tijd krijgt de staatslieden, die zij nodig heeft, geloof ik. Wat ik wél zorgwekkend vind is het toenemend specialisme in het Parlement.

Het Parlement is een volksvertegenwoordiging. In het Parlement luistert en spreekt het volk. Maar ik geef U de verzekering als daar een paar professoren in de economie met elkaar aan het bakkeleinen slaan over conjuctuurproblemen en weet ik wat, dan snapt het volk er geen bliksem meer van. Dan winnen het uiteindelijk de specialisten onder de ambtenaren. En dat vind ik een ramp".

Onderwys

"-U hebt ook nog met het onderwijs hier bemoeienis gehad?"

-Niet ik; mijn vrouw. En nog steeds ontmoet ik hier en in Nederland mensen, die haar hebben gekend, die les van haar hadden aan het Maria College en zich haar dankbaar herinneren. Zij was een van de eersten, die het Curaçaose meisje op andere mogelijkheden wees dan vroedvrouw worden.

En telkens ontmoetten wij in Nederland weer jonge vrouwen van dit eiland, die haar daarvoor dankbaar waren.

Zelf heb ik alleen zijdelings met het onderwijs te maken gekregen: als gecommitteerde bij de eindexamens en later als lid van de Commissie van Toezicht op het Middelbaar Onderwijs. Ik heb er mij altijd sterk voor gemaakt de leerlingen hier dezelfde kansen te geven als de Nederlandse leerlingen. Dat liet wel eens te wensen over. De eindexamenopgaven kwamen uit Nederland en daar zaten dan soms opsteltitels bij, waar een Curaçaos kind er een titel: op Binnenscheepvaart in ons land. Wat moet je daarmee hier op dit eiland? Verschillende kinderen schreven toen over het pontje naar Otrabanda en dat hebben wij prachtig gevonden. Maar samen met de toenmalige inspecteur Goslinga hebben wij toen ieder jaar zélf aangepaste opsteltitels in het pakket laten verwerken.

"- U houdt van de Curaçaose mensen?"

"- Veel, ja. Ik bewonder veel van hen om hun innerlijke beschaving"

Holymericken

"-U bent nu gepensioneerd?"

"-Al lang! Verleden jaar bereikten mijn vrouw en ik de 75. Om dat vooral goed te vieren zowel hier als hierboven heb ik toen een klein bundeltje limericken uitgegeven over allerlei soorten van heiligheid. "Holymericken" heb ik dat boekje genoemd. Een privé-uitgave".

"-Een voorbeeld?"

"-Nou ja, het zijn er zo'n veertig. Eéntje dan:

"Op zijn paal zat Simon de Stuliet
roerloos als een brok graniet.
Niets, dat aan of in hem bewoog.
Slechts af en toe ging hij even omhoog
wanneer hij een windje liet".

"-Zoudt U er zo een over Curaçao kunnen maken?"

Na even nadenken kwam er het volgende uit:

"Curaçao", zei Sint Filomena
"Ach, telkens als ik daarheen ga
zijn de mensen zo aardig
zo lief en hulpvaardig
Vooral daags na de quincena".

"-Komt in de volgende druk?"

"-Misschien".

De Beurs

Woensdag 2 januari 1985

WILLEMSTAD – Op 30 december 1984 heeft de Direktie van Radio Hoyer op Plasa Hoyer, tijdens een zeer geanimeerde samenzijn, de eerste "Solo di Oro" uitgereikt. Radio Hoyer ("het zonnetje in huis") zal deze "gouden zon" telkens aan het eind van het jaar uitreiken, met vermelding van de persoon, de groep of het objekt dat hiervoor in aanmerking komt. De eerste "solo di Oro" werd toegekend aan het Eilandgebied Curaçao voor de Vlag van Curaçao en werd door Direktrice mw. Helen Visser-Hoyer uitgereikt aan Gezaghebber Ronny Casseres. Op de foto: Radio Hoyer's Solo di Oro 1984.

24/12-84

ARCHEOLOGISCH WERK OP ST. EUSTATIUS

(Door Frans van der Hoeven)

Voor het vierde achtereenvolgende jaar is de Universiteit van William and Mary te Williamsburg in Virginia actief geweest op Sint Eustatius.

Tien weken lang hebben archeologie studenten onder leiding van Professor Norman Barka gewerkt op het terrein van het z.g. Doncker House, het nieuwe museum van de Sint Eustatius Historical Foundation.

In juni en juli werd gedurende zes weken de z.g. Archaeological Field School gehouden. Dertig studenten namen hieraan deel.

In tegenstelling tot de drie voorgaande jaren werd deze maal alle aandacht geconcentreerd op één project: het Doncker House. Door aankoop van het Doncker House door het historisch genootschap in 1983 ontstond er een unieke gelegenheid om het voormalige woonhuis van een rijke Hollandse koopman uit de 18e eeuw te bestuderen.

Het doel van het onderzoek is om een inzicht te krijgen in de leefwijze van de bewoners. Er worden antwoorden gezocht op vragen als: hoe werd het huis gebouwd, hoe werd het gebruikt, waar liepen de grenzen van het terrein, waren er vroeger nog andere gebouwen, waar deponeerde men het vuilnis en hoe is het gebruik van het land rond het huis gewijzigd sinds de 18e eeuw?

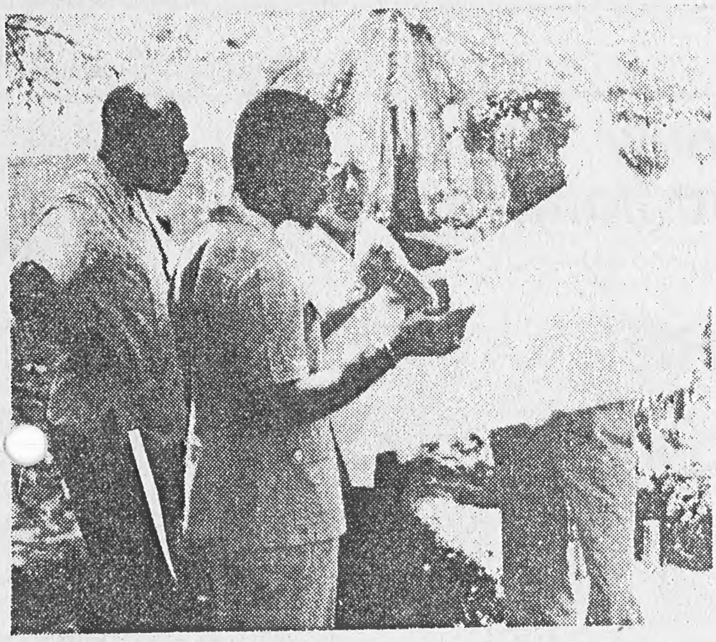
Door de bestudering van de vondsten leren we over hun sociale status (o.a. door de kwaliteit van het gevonden aardewerk), voedsel (botten van dieren e.d.), gereedschappen en munten. De opgravingen leverden ook dit maal weer een grote hoeveelheid scherven op van aardewerk en glas. Verschillende munten worden gevonden, waaronder de in 1771 op Sint Eustatius geslagen Herman Gossling munt.

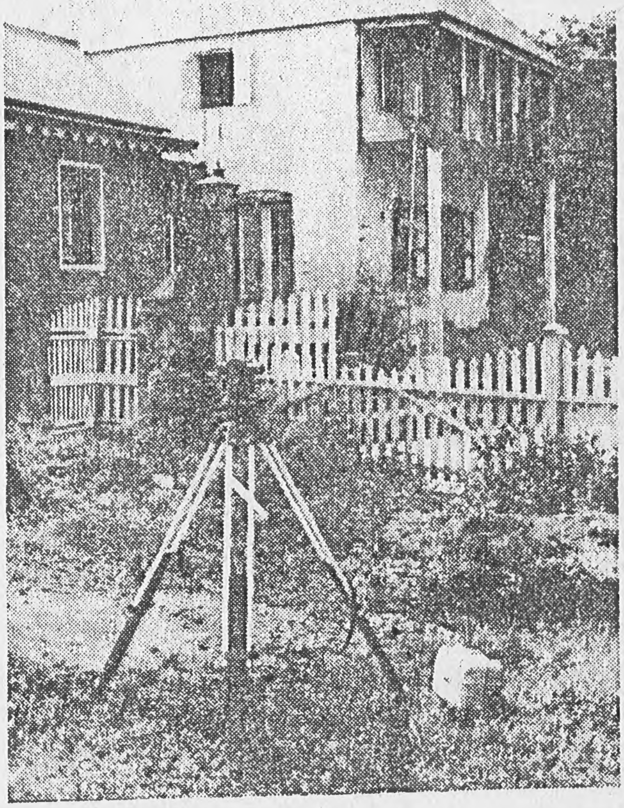
Het vergelijken van de vondsten met die in de benedenstad en op de plantages is ook onderwerp van studie.

De reden voor de geconcentreerde aandacht op het Doncker House was dat gedurende dit jaar de restauratie plaats vond en dat aansluitend het bijbehorend terrein zal worden verfraaid.

De noodzaak van deze snelle handelswijze werd door alle belanghebbenden onderkend en daardoor werd de werkperiode voor de eerste maal met vier weken verlengd. Zeven stafleden werkten na afloop van de Field School met vijftien stu-

De Gezaghebbers van de drie Bovenwindse Eilandgebieden, v.l.n.r. de heren Sleeswijk (Sint Eustatius), Smith (Saba) en Van Delden (Waarnemend Gezaghebber Sint Maarten) lieten zich vol belangstelling rondleiden door Professor Barka van de Universiteit van William and Mary.

Het Doncker House tijdens de restauratie, inmiddels het nieuwe museum van de Sint Eustatius Historical Foundation.

Een zeef is een onmisbaar hulpmiddel om de kleinste voorwerpen uit een emmervol aarde te zoeken.

vervolg 2.0.2

Vervolg archeologisch werk - — -

denten door aan het projekt.

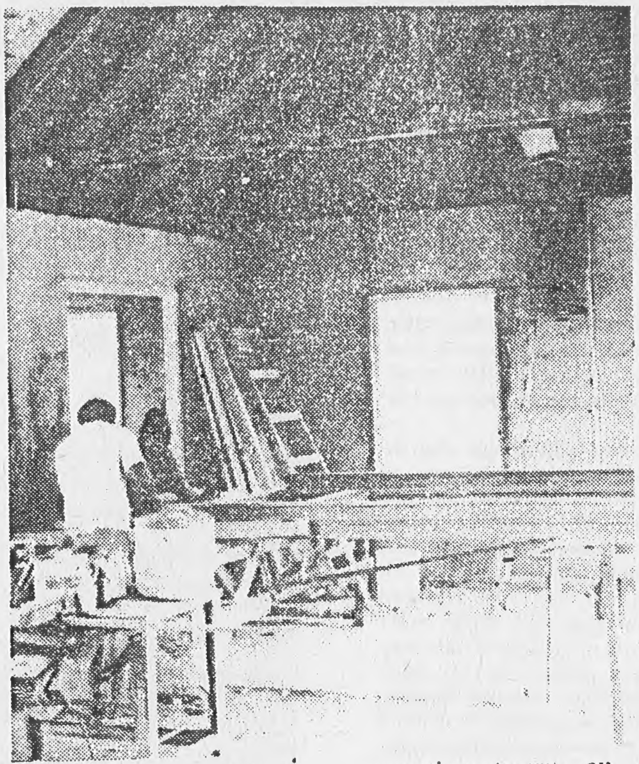
Deze werkzaamheden werden voor de helft gefinancierd door de Field School, een kwart werd door de Sticusa bijgedragen en een kwart door de Landsoverheid.

De organisatie van de Field School is natuurlijk geen kleinigheid. De Universiteit van William en Mary krijgt hierbij dan ook al jaren lang de onmisbare medewerking van verschillende organisaties.

De Sint Eustatius Historical Foundation zorgt voor de coördinatie tussen alle betrokkenen, zorgt voor transport en helpt met mensen en materiaal.

Het Eilandgebied Sint Eustatius zorgt voor onderdak in het Antillean View Hotel. De AAINA, het anthropologisch en archeologisch instituut van de Nederlandse Antillen, heeft de supervisie over de werkzaamheden en levert ieder jaar weer een wetenschappelijke bijdrage.

Dit jaar werkte Dr. Wil Nagelkerken gedurende een maand onder water in de Oranje Baai,

De restauratie werd uitgevoerd door Woudenberg Windwards N.V. Het restauratie-ontwerp en de directie ervan waren van Plan D2.

daarbij o.a. geassisteerd door vijf studenten van de Field School. Hij deed een onderzoek naar de ankerplaatsen van de schepen in de 18e eeuw en verzamelde de daarbij aangetroffen artefacten.

Dr. Eric Ayisi van de Universiteit van William and Mary zette zijn ethnografische studie voort op het terrein van de mondeling overgeleverde geschiedenis, daarbij geassisteerd door vijf anthropologie studenten.

Ook voor 1985 ziet het er naar uit dat de Field School naar Sint Eustatius terugkeert. De verwachting is dat dan ook de eerste wetenschappelijke publicaties gepresenteerd zullen worden.

De continuiteit van de Field School is van grote waarde voor een serieuze aanpak van de promotie van Sint Eustatius als "Historische Parel" in het Caribisch Gebied.

F. van der Hoeven.

Desiree: Een desolante vrouw in een uitgewoond lichaam

FILM VAN BIJZONDERE ZEGGINGSKRACHT

WILLEMSTAD - De wereldstad is meedogenloos. Wie zich niet staande kan houden vertrekt of gaat ten onder in een poel van ellende. Gisteravond werd in De Tempel deze zelfkant van het leven getoond tijdens de Antilliaanse première van Desiree, een film van Felix de Rooy en Norman de Palm.

Desiree is een vrouw met verlangens, maar reeds de eerste beelden van de film tonen dat het leven Russische roulette met haar gespeeld heeft. We zien haar, verward in zichzelf pratend, psychotisch, met een kartonnen doos in de handen langs de desolate ruines van New York's East Side schuifelen.....

Een vrouw in een uitgewoond lichaam. Waarom? Het antwoord geven regisseur De Rooy en producer/scenario-schrijver De Palm door middel van flash-backs..... Scènes uit het verleden van Desiree op twee niveau's..... Er zijn beelden uit haar jeugd met haar moeder, haar flamboyante verhouding met minnaar Freddy, die haar een kind, Joycie, bezorgt, de "religieuze" sekte "The True Confessors" en haar relatie tot haar werkgeefster Mrs. Resnick, die Desiree ronduit betitelt als een onverantwoordelijk beest.

"Herkenning, identificatie van het publiek met datgene wat op het doek gebeurt, is één van de meest essentiële aspecten van een goede film", onthult multi-kunstenaar Felix De Rooy "En dan maakt het niets uit waar de film zich afspeelt. Problematiek mag zich misschien in detail anders tonen, in de kern van de zaak is ze universeel overdraagbaar. De mens verschilt qua taal, huidskleur of gewoonten. Maar dat zijn", aldus de dynamische cineast, "geen afwijkingen. Het zijn variaties op eenzelfde thema. Variaties, die het leven kunnen verrijken".

Variaties te over in het leven van De Rooy. Hij werd op Curacao geboren als zoon van een Surinaamse taalkundige en een Antilliaanse moeder. Eén grootvader kwam uit Nederland, de andere was van Duitse komaf. de Rooy woonde in Amerika en Europa. Op Curacao ontstond een intensieve samenwerking met Norman de Palm, uiterst creatief toneelspeler en schrijver.

Felix de Rooy zegt zijn werk te zien als het overbrengen van ideeën. "Met tekenen bereik je een select publiek", merkte De Rooy op. "De abstracte symboliek die je in een tekening legt wordt maar al te vaak niet begrepen. Theater gaat al veel verder en film dringt tot bijna iedereen door".

En Desiree is een doordringende film. In haar toespraak bij deze speciale voorstelling in De Tempel wees Minister-President Maria Liberia-Peters er dan ook terecht op dat "het thema van de film, de uitzichtloosheid van bestaan en de eenzaamheid van een individuele mens ons allen te denken moet geven. Het is een thema dat zeker op de Antillen zal aanspreken", aldus de bewindsvrouwe.

Desiree wordt vertolkt door de Amerikaanse actrice Marian Rolle. Het is de dragende rol in de film. De andere personages zijn rond haar gegroepeerd. Dat is natuurlijk gevaarlijk en niet zonder risico. Maar van de interpretatie van Marian Rolle kan gezegd worden dat die van uitzonderlijke kwaliteit is. Pure professionaliteit, die deze psychologisch en vaktechnisch knap in elkaar gezette film ruimschoots verdient.

Kortom, het is alleszins de moeite waard één van de voorstellingen in De Tempel te bezoeken. Desiree draait vanavond en morgenavond om 8.30 uur. Daarnaast zijn er voorstellingen op 3, 4, 5, 10 11 en 12 januari.

I.K.

Ingezonden

NASHKO

NAAR AANLEIDING VAN het verhaal van de heer De Roo in de Amgioe van 29 december 1984 verzoek ik U het onderstaande stuk in Uw krant te plaatsen.

Het is jammer dat de heer De Roo alvorens zijn verhaal te schrijven niet eerst bij het bestuur van de Medische Faculteit van de Rijks Universiteit Groningen (RUG) heeft geïnformeerd. Hij zou dan begrepen hebben wat er precies gaande is met het medisch onderwijs curriculum en met de affiliatie van de RUG en de zg. affiliatie-ziekenhuizen.

Om zomaar in een krant te schrijven dat de zaken anders liggen dan wat de bekendmaking in de Antilliaanse Nieuwsbrief beoogde en dan eraan toe te voegen dat er aanvullend onderwijs in Groningen nodig is omdat het peil van het onderwijs op Curaçao te laag zou zijn, is een typisch voorbeeld van pertinent onjuiste berichtgeving. Tevens is het een klap in het gezicht van de specialisten die hier onderwijs geven aan de co- assistenten. Als het de bedoeling is van de heer De Roo, zijn informant en de redactie van de Amigoe, om onze docenten te beledigen dan moeten zij het gewoon zeggen en schrijven. Het behoeft geen betoog dat een goede krant een artikel publiceert wanneer het goed is en waarheden bevat die voor de lezers van belang kan zijn. Dat betekent in mijn vak, in ieder geval, dat men met exacte referenties komt als men iets schrijft en publiceert.

Ondergetekende heeft de faculteits- raadsvergadering van nov. j.l. in Groningen, waarin de afspraken voor de toekomst met de NASKHO zijn gemaakt, bijgewoond. Nu dan de feiten: Het aantal co- assistenten in Nederland gaat afnemen omdat het aantal medische studenten gaat afnemen. Er is in Nederland in het academisch onderwi seen zg. twee phasen struktuur ingevoerd. Dit betekent dat het studie- curriculum is veranderd. Alle medische studenten aan de RUG krijgen aan het einde van de eerste phase van de studie een zg. introductie- kursus van een maand of drie. Dit is dan De Roo's aanvullend onderwijs. Nee het is geen aanvullend onderwijs, maar een kursus voor alle studenten, die hen klaar maakt voor de opleiding in de kliniek. Dit stukje onderwijs krijgt iedere student of hij nu in het academisch ziekenhuis blijft of naar een affiliatie- ziekenhuis gaat (dus bijv. St. Elisabeth Hospitaal). In wezen is de overgang van collegebank naar het ziekenhuis voor de student te groot. Daarom hebben alle studenten dat stukje voorbereidend onderwijs nodig. Het artsen- diploma dat de studenten hier zullen krijgen, blijft die van de RUG. Het eventuele artsen- diploma van de Antillen is niet van toepassing voor de van Nederland afkomstige co- assistenten. Overigens er is nog niet eens een medische faculteit van de Nederlandse Antillen, laat staan een diploma.

Omtrent de andere activiteiten van de NASHKO kunnen de volgende feiten genoemd worden. De bekende postgraduate courses en het aantrekken van assistenten en chefs de clinique zijn zaken die afgesproken zijn tussen de Nederlandse en Antilliaanse regering en tussen de Nederlandse Specialisten Registratie Commissie, de specialist-opleider alhier en de directie van ons ziekenhuis. Alles gaat uit primair van de NASKHO en de docentenraad in ons ziekenhuis. Overleg met de RUG is er wel en functioneert naar wens. Bij deze zaken is de RUG financieel niet direct betrokken.

Goed is te vermelden dat het altijd de bedoeling is geweest dat uiteindelijk onze co- assistenten en assistenten- plaatsen ingevuld zouden worden door Antilliaanse studenten en artsen. Met een aantal van 200 Antilliaanse medische studenten in Nederland is het best mogelijk dat deze gedachte gerealiseerd zal worden. De laatste jaren is er een duidelijke stijging in het aantal Antilliaanse co- assistenten.

Dit is wel een bewijs dat de NASKHO- oprichters visie hadden, want in medische onderwijs- kringen in de hele wereld is men van mening dat een arts, al is het een deel van zijn opleiding, moet krijgen in het land waar hij gaat werken. In Nederland zijn thans nieuwe affiliatie contracten in de maak dus ook voor ons. Het is best mogelijk dat er toch genoeg Nederlandse co- assistenten naar Curaçao zullen komen. Doch het is nog te vroeg om hierover nu al informatie te verschaffen.

Tenslotte zou ik de redactie van de Amigoe willen adviseren in het vervolg alle stukken betreffende medisch onderwijs alhier die van Nederland komen eerst via het NASKHO- bestuur te verifiëren, alvorens ze te publiceren. Onze mensen worden dan in ieder geval beter en correct geïnformeerd.

PROF DR A.E.C.SALEH
opleider-docent en
onderwijscoördinator

NASCHRIFT REDACTIE: De Roo heeft zich in het gewraakte artikel niet zozeer gebaseerd op "een informant", zoals door de inzender wordt gesuggereerd, maar juist op de vergadering van de Faculteitsraad, waarbij ook inzender zegt aanwezig te zijn geweest. De Roo's informatie is afkomstig uit de, voor een ieder openbare, besluiten- lijst van de vergadering van deze Faculteitsraad. Hij citeerde dan ook letterlijk dit besluit, toen hij in het artikel gewag maakte van de voorwaarde van de Raad, die stelt "dat aan hen (de medische studenten die in het St Elisabeth Hospitaal hun co-assistentschap vervullen- red.) zonodig aanvullend onderwijs in Groningen wordt gegeven, alvorens zij in het bezit worden gesteld van een Gronings artsen- diploma". Daarmee is niet gezegd dat deze, uitzonderlijke en slechts voor het St Elisabeth Hospitaal geldende voorwaarde, binnenkort zal worden toegepast, maar is wel duidelijk dat Groningen over die mogelijkheid heeft willen beschikken en die op elk door de Faculteitsraad gewenst moment kan toepassen.

De voorwaarde in het besluit van de Faculteitsraads wekt ontegenzeggelijk de indruk, dat er aan het onderwijs- niveau in het ziekenhuis op Curaçao iets zou schorten en de voorwaarde kan derhalve inderdaad als een klap in het gezicht van de specialisten te lande worden beschouwd. Die klap wordt dan evenwel noch door de Amigoe, noch door medewerker De Roo, gegeven, maar werd hen toegediend door hun geleerde collega's in Groningen, die de voorwaarde in het besluit opnamen. Bij hèn dient de schrijver van het ingezonden stuk, die naar eigen zeggen aanwezig was bij de vergadering en derhalve ook van de besluitvorming op de hoogte moet zijn geweest, zijn beklag te doen.

De Roo is overigens niet de enige geweest, die uit de voorwaarde een kant- tekening bij het onderwijs- niveau signaleerde. Ook het lid van de Faculteitsraad Maarten Nijsten kwam naar aanleiding van het besluit tot de conclusie, dat "een verstandige Antilliaanse medische student" door dit "odium" niet meer zo snel voor een co- schap op Curaçao zal kiezen. Nijsten verklaarde dat op 28 december, daags voor onze publicatie, in een uitzending van Radio Nederland Wereld Omroep. Volgens hem zal een dergelijke aanvullende eis, die uitsluitend door Groningen van Curaçao wordt gesteld, ertoe leiden, dat Antilliaanse studenten door dit stigma van een "mindere kwaliteit" niet meer zo graag in eigen land hun co- schap vervullen. Voor wat betreft het verstrekken van een diploma door de RUG, kwam daarnaast ook Nijsten, gezien de formulering van de eis in het besluit, tot de slotsom dat, indien Groningen de mogelijkheid van aanvullend onderwijs daadwerkelijk besluit toe te passen, dit inhoudt dat er op Curaçao geen diploma's meer van de RUG zullen worden uitgereikt. Hieromtrent moet trouwens ook worden opgemerkt dat De Roo geenszins de "introductie- cursus" verwarde met de mogelijke "aanvullende cursus". Van het bestaan van de, voor elke medische student geldende, introductie- cursus is hij zich zeer wel bewust. Daar heeft hij het ook geen enkel moment over gehad.

Ten aanzien tenslotte van de, niet nader door de inzender toegelichte, stelling als zou het toch nog mogelijk zijn dat er Nederlandse co- assistenten naar Curaçao komen, wordt in de besluiten- lijst van de Faculteitsraad aangegeven dat co- assistenten van Antilliaanse afkomst móeten zijn. Europese Nederlanders komen vanaf de door De Roo gemelde datum van 1 maart, hiervoor niet meer in aanmerking. Om hierin toch een verandering te brengen, zal de Faculteitsraad eerst het al genomen besluit moeten terugdraaien. Of daarover mogelijk momenteel door de NASHKO wordt onderhandeld is een tweede zaak. Dat er sprake zou zijn van "pertinent onjuiste berichtgeving" wijst de Amigoe dan ook categorisch af.

Om kwaliteit Antilliaanse gezondheidszorg te handhaven

UNA behoeft uitbreiding met medische faculteit

-door B. Jos de Roo-

HILVERSUM — Om de kwaliteit van de gezondheidszorg op de Nederlandse Antillen te handhaven, is het nodig dat er voldoende co- assistenten naar het ziekenhuis op Curaçao komen. Vanuit Groningen is dat niet meer te verwachten, daarom moet de Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA) uitgebreid worden met een medische faculteit. Dit stelt de "Kerngroep Voorstudie Medische Faculteit" in zijn rapport van 22 november 1984. De kerngroep moest de regering adviseren. Voorzitter was dr A.E.C. Saleh.

De kerngroep denkt in samenwerking met de TOURO- groep uit New York, ook wel de Curaçao Education Corporation genoemd, voldoende co- assistenten aan te kunnen trekken. Dit vanwege het grote tekort aan plaatsen in de Verenigde Staten. Voor een off- shore medische opleiding voelt de kerngroep niet, omdat deze door de Amerikaanse autoriteiten met argus- ogen bekeken worden.

Een volledige medische faculteit kan op de Antiullen vanwege de enorme kosten niet opgezet worden. De kerngroep kiest voor het huidige systeem, waarbij de co- assistenten elders hun theoretische opleiding volgen en hun klinische praktijk op Curaçao doen. Dat kunnen Antillianen en Nederlanders zijn, die in Nederland hun theorie gedaan hebben en Antilliaanse studenten, die hun basis- studie hebben gedaan in de regio, bijvoorbeeld Colombia. Bij buitenlanders wordt in de eerste plaats gedacht aan Amerikanen. De kerngroep pleit ervoor, dat Antilliaanse studenten, die na 1985 met een Antilliaanse beurs gaan studeren, de verplichting krijgen opgelegd aan de UNA hun klinische opleiding te volgen.

Over de samenwerkingsvorm zegt de kerngroep: "Aangenomen kan worden dat de Rijks Universiteit Groningen de huidige samenwerking met de NASKHO en daarmee met het St Elisabeth Hospitaal -zij het op een lager pitje en op andere voorwaarden- zal continueren." Als nieuwe partner komt de TOURO- groep uit New York erbij. Dat is, zo zegt de kerngroep, een van oorsprong joodse instelling, open voor alle gezindten. Zij is verwant met het TOURO College te New York, dat zijn studenten voor de klinische opleiding tot nog toe stuurde naar Haïfa.

De TOURO- groep heeft de kerngroep laten weten, bereid te zijn een contract voor tien jaar te tekenen, waarna een wederzijdse opzegging mogelijk is met een opzegtermijn van twee jaar. Wil de werving voor het nieuwe studiejaar van start gaan, waardoor de eerste stroom studenten rond 1 januari 1987 aan de UNA te verwachten is, dan moet er op de Antillen zo spoedig mogelijk een besluit vallen, zo stelt de TOURO- groep. De TOURO- groep heeft zich ermee accoord verklaard dat de UNA voldoende zeggenschap houdt in de studenten- keuze. Het studie- programma van de nieuwe medische faculteit, moet zo samengesteld zijn, dat het voldoet aan de eisen die Nederland en de Verenigde Staten stellen, aldus de kerngroep. Naast voorzitter prof dr Alejandro Saleh, maakten deel uit van de kerngroep mr C.E. Dip, H.F. Hollander, drs I.R.A. Asjes, drs E.I. Wawoe, P.T.M. Sprockel, L.G. Santine, drs S.M. Lamp en mr G.H.J. Tellers, secretaris. De leden van de kerngroep vertegenwoordigden de UNA, het St Elisabeth Hospitaal, de NASKHO, respectievelijk het departemant van Onderwijs.

"Anesie" in Curaçaose museum

WILLEMSTAD— Op 19 januari vindt om half negen's avonds de opening plaats van de kuns tentoonstelling van "Anesi" in het Curaçaose Museum. "Anesi" is de artiesten- naam van Antonio Isenia die in 1928 op Curaçao werd geboren. Hij begon met schilderen, toen hij negen jaar oud was. Hierna volgde hij verschillende studies in het buitenland om zich verder te bekwamen. Tot 1979 was hij in dienst bij de Overheid, nadat hij er 36 jaar werkzaam was geweest bij verschillende diensten. Hij maakte zich vooral verdienstelijk als "cultureel attaché". Na zijn pensionering begon hij nog aan studies in de VS en verzorgde zelf ook lessen. Werken van "Anesi" bevinden zich inmiddels over de hele wereld in privé- collecties en in enkele musea.

ORANJESTAD — De jazzband van studenten van de Amerikaanse Millikin university gaf gistermiddag rond het zwembad van het America Aruba hotel de eerste van zijn drie gratis concerten op Aruba. Woensdagavond om 7 uur volgt het tweede concert in de Seroe Colorado Community Church, terwijl vrijdag van 4 tot 7 uur 's avonds een laatste concert in de Essoclub wordt gegeven. Bij de foto: de jazzband in actie onder leiding van dirigent Roger Schueler.

Amigoe WOENSDAG 9 JANUARI 1985

Gecombineerd met Jaar van Jeugd

Bonaire viert Jaar van Muziek

KRALENDIJK — Naar aanleiding van het feit dat in 1985 de geboortedagen worden herdacht van componisten die internationale bijdragen hebben geleverd aan de ontwikkeling van de muziekkultuur, en mede op grond van de betekenis die hun artistieke verworvenheden hebben voor de pedagogische en algemene muziekbeoefening op Bonaire, heeft het Cultureel Centrum Bonaire besloten 1985 uit te roepen als "Jaar van de muziek" (Anja di Musika).

De componisten waar het hier om gaat zijn Henrich Schütz (1585-1672), Johann Sebastian Bach (1685-1750), Georg Friedrich Händel (1685-1759, Giuseppe Domenico Scarlatti (1685-1757) en Alan Berg (1885-1935).

Vooral via het onder haar aspiciën werkzame, gespecialiseerde instituut, de Akademia di Musika Bonaire, zal het CCB tijdens dit muziekjaar met elkaar verband houdende muzikale aktiviteiten ontplooien en stimuleren.

Tot algemeen coördinator is benoemd de CCB-muziekpedagoog Rudy Bedacht, die zijn overkoepelende werkzaamheden terzake samenvat en verricht onder een te herkennen wachtwoord en formule, namelijk "Musika-85".

Rudy Bedacht: "Met de ervaringen, opgedaan in 1982, toen ik de aktiviteiten coördineerde van het Jaar van Haydn, ben ik zeer optimistisch gestemd over de resultaten die wij zullen bereiken met "Musika-85". In bepaald opzicht staan wij er in 1985 beter voor, daar via de Muziekschool een traditie en motivatie voor muziekbeoefening is geschapen, waarvoor onder de gehele bevolking de sympathie en belangstelling duidelijk zijn toegenomen. In bijna elk gezin is er wel iemand die muziek studeert, heeft gestudeerd of zal studeren. Het is merkbaar dat muziekstudie niet langer wordt beschouwd als een soort statussymbool van enkelen, doch wordt ervaren als een integrerend element in de algemene ontwikkeling van iedere burger. Het deelhebben aan muzikale verworvenheden, of die nu uit de populaire sfeer komen of uit de klassieke, spreekt het kulturele bewustzijn aan als een demokratisch recht".

De heer Bedacht vindt het verheugend te constateren dat aan de commercialisering van het muziekleven beduidend meer tegenwicht wordt geboden door de actieve belangstelling die de muziekpedagogie heeft weten te wekken voor klassieke muziek, die met haar meditatief- filosofische karakter in staat is zowel geestelijke verpaupering als muzikale scheefgroei te voorkomen.

Een andere gunstige omstandigheid acht de heer Bedacht het samenvallen van het Jaar van de Muziek met het Internationale Jaar van de Jeugd, geproclameerd door de Verenigde Naties. Volgens de heer Bedacht kunnen hierdoor ook vooral personen die beroepsmatig met de jeugd omgaan, zoals leerkrachten en degenen die werkzaam zijn in de sociaal- educatieve sector (bv. buurthuizen), gestimuleerd worden om dit jaar een groter accent te leggen op de pedagogische waarde en de positieve betekenis van muziek in de gemeenschap.

Iedere suggestie en elk constructief voorstel dat zal kunnen bijdragen tot het welslagen van "Musika-85" wordt door het CCB op hoge prijs gesteld.

Amigoe

MAANDAG 7 JANUARI 1985

TV vanaf 31 maart eilandelijke zaak

ORANJESTAD — De Antilliaanse Televisie Maatschappij (ATM) wordt op 31 maart dit jaar gedecentraliseerd. De beslissing is in de ministerraad gevallen dat TeleCuraçao en TeleAruba in handen van hun respectievelijk eilandgebied gaan. Aldus een verklaring van minister ing Roland Lacle. Een gemengde commissie is benoemd om de overdracht van de televisie- stations voor te bereiden. Wat TeleAruba betreft zal dit stadion in een nv of een stichting worden ondergebracht, doch het ligt uiteindelijk aan het eilandsbestuur — aldus de minister — om te beslissen in welke vorm het televisiebedrijf bedreven zal worden.

AMIGOE 11-1-1985

Spellbound goed voor dag met The star spangled girl

PHILIPSBURG — Zaterdag 5 en zondag 6 januari werd door de amateur- toneelgroep «Spellbound» het Amerikaanse toneelstuk «The Star- Spangled Girl» opgevoerd in het Little Bay Beach Hotel. Schrijver van deze comedie is Neil Simon. Het stuk werd overigens in het Engels opgevoerd.

Het verhaal handelt over twee mannen, Andrew Hobart en Norman Cornell, die samen een appartement bewonen en daar samen een tijdschrift van de grond proberen te krijgen, dat de Amerikaanse samenleving tracht te shockeren. Veel levert het nog niet op, ondanks hard werken van beide heren. Dan komt de dag dat in het appartement ernaast een vrouw komt wonen, op wie Norman, de wat warrige onhandige, maar briljante schrijver van het duo, hartstochtelijk verliefd wordt. De vrouw, Sophie Rauscheyer, is een wedstrijd- zwemster en houdt er eigen ouderwetse ideeën op na. Deze drie totaal tegenstrijdige personen die veel contact met elkaar krijgen, leiden tot komische taferelen en conversaties.

De "zakelijke leider" van het duo, Andrew Hobart, werd gespeeld door Rob Heil, de komisch- onhandige en voor- het- eerst- verliefd- zijnde Norman Cornell werd neergezet door Eugène Bervoets en Sophie Rauscheyer werd vertolkt door Fortunée Belilos. Al met al lag het peil van het spel zeer hoog en de ongeveer honderd toeschouwers hebben geboeid van het spel zitten genieten. Een luchtige comedie, met toch wat diepgang, was goed voor een prettig avondje uit.

Overigens verzorgt «Spellbound» wel vaker een toneelstuk en levert hiermee een belangrijke bijdrage aan het culturele leven op St. Maarten, wat toch wat mager is vertegenwoordigd. Niet voor niets is «Spellbound» een "stichting voor de promotie van kunst en cultuur". Het is te hopen dat de stichting doorgaat met dit cultureel amusement.

Amigoe VRIJDAG 11 JANUARI 1985

Bibliotheek-tarieven drastisch verhoogd

ORANJESTAD — In het kader van de overheids- maatregelen ter verruiming van de inkomsten — vanwege de deplorabele financiële toestand van het eilandgebied — werd ingaande 3 januari het lidmaatschaps- tarief bij de Openbare Bibliotheek "barbaars" verhoogd met niet minder dan 400 procent.

Het tarief voor volwassen leden is verhoogd van 5 naar 25 gulden (400 procent), voor tieners (14-18 jaar) van 2,50 naar 10 gulden (300 procent) en voor kinderen tot 14 jaar van 1,50 naar 5 gulden (ruim 200 procent).

Van overheids- zijde wordt gesteld dat de tarieven sedert 1974 geen aanpassing gekend hebben. Tevens maakte de Openbare Bibliotheek de afgelopen vier jaar een drastische ontwikkeling door, onder andere de inauguratie van een nieuw gebouw, de audio- visuele afdeling en uitleen- diensten bij het hospitaal, Colegio Arubano en MTS. Deze ontwikkeling bracht met zich mee een verhoging van de uitgaven, zoals de regelmatige aankoop van nieuwe boeken.

Volgens ''Kerngroep Voorstudie Medische Faculteit''

Externe oorzaken vormen bedreiging klinische opleidingen in hospitaal

-door B. Jos de Roo-

HILVERSUM — Het aantal studenten dat uit Groningen in het St Elisabeth Hospitaal als co-assistent komt werken, zal sterk dalen. Alleen Antillianen kunnen na 1 maart nog komen en die moeten, als Groningen dit nodig acht, aanvullend onderwijs in Groningen volgen. Prof dr Alejandro Saleh ontkende dit in de Amigoe van gisteren. Maar het rapport van de "Kerngroep Voorstudie Medische Faculteit", dat al op 22 november uitgebracht is, stelt over de te verwachten samenwerking met Groningen in zijn conclusies en aanbevelingen: "De sinds 1967 bestaande klinische opleidingen van de Rijks Universiteit Groningen aan het St Elisabeth Hospitaal in NASKHO- verband, dreigen door allerlei externe oorzaken sterk ingeperkt te worden." Voorzitter van de kerngroep die dit rapport uitbracht, was Prof Saleh.

Het rapport noemt als oorzaken van deze dreigende sterke inperking: een andere indeling van de studie in Groningen, waardoor de studenten minder tijd in de ziekenhuizen zullen doorbrengen, het krappere budget van Groningen en het inzicht dat de toekomstige arts zijn praktijk- ervaring moet opdoen op de plaats waar hij zijn praktijk gaat uitoefenen. De werkgroep onder voorzitterschap van prof Saleh vermoedde dus al, dat Groningen Nederlandse studenten niet meer naar Curaçao zal laten gaan. Daarom staat er in het rapport: "Voor het medisch onderwijs in de Nederlandse Antillen, kan dit inhouden dat alleen nog Antilliaanse studenten onder supervisie van de R.U.G. op Curaçao (een deel van) hun klinische studie zullen voortzetten."

Wat dit betekent voor het St Elisabeth Hospitaal, beschrijft het rapport als volgt: "De beperking van het aantal co- assistenten heeft grote gevolgen op het infra- structurele terrein. Hun aantal is te gering om de huidige infra- structurele voorzieningen op een redelijke, financiële basis in stand te houden. Een aantal chef's de clinique en assistenten, alsmede andere voorzieningen in het St Elisabeth Hospitaal worden nu via de OKSNA bekostigd. Het gevaar is dan ook groot dat de kwaliteit van de gezondheidszorg achteruit gaat, indien deze infra- structuur niet op het huidige peil gehouden kan worden," aldus de Kerngroep Voorstudie Medische Faculteit onder voorzitterschap van prof Saleh.

Dit rapport kwam uit op 22 november. De week erop vond in Groningen de vergadering van de Faculteitsraad plaats, waar prof Saleh ook bij was. Die vergadering besloot dat voor Curaçao, net als voor de andere ziekenhuizen waar co- assistenten gaan werken, ook een introductie- cursus gevraagd zou worden. Daarnaast werd alleen over Curaçao besloten, dat studenten die daar heen gaan, zo nodig aanvullend onderwijs in Groningen gegeven moet worden. In de toelichting op dit besluit, getiteld "De toekomst van de affiliatie op Curaçao" staat: "Zoals uit het voorgaande blijkt, zullen naar Curaçao, evenals naar andere affiliaties, studenten gaan na hun introductie- cursus. Hiermee hangt samen dat de rest van het programma van de tweede fase ook in Curaçao zoveel als mogelijk overeen zal moeten komen met dat in Groningen. Voor zover dit programma door de lokale omstandigheden in Curaçao op essentiële onderdelen, niet of niet volledig blijkt te kunnen worden uitgevoerd, zal de Faculteit de studenten verplichten om, ofwel voorafgaand aan hun verblijf op Curaçao, ofwel daaraan aansluitend, in Nederland zodanig aanvullend onderwijs te genieten dat aan hun arts- diploma dezelfde kwantitatieve en kwalitatieve eisen kunnen worden gesteld als aan een in Nederland behaald diploma."

Een dergelijke voorwaarde is uniek bij Nederlandse universiteiten, reden waarom het Faculteitsraads- lid Maarten Nijsten voor de Wereld- omroep verklaarde, dat vele Antilliaanse studenten wel zouden aarzelen of ze op Curaçao als co- assistent zouden gaan werken, omdat Curaçao hiermee het odium kreeg dat de opleiding wat minder zou zijn.

De Universiteit van Amsterdam ontraadt Antilliaanse studenten op het ogenblik hun co-assistentschap op Curaçao te doen. Ook al omdat de studenten die van Amsterdam komen eerst in Groningen nog een introductie- cursus moeten volgen, wat tijdverlies in de studie zou betekenen.

De Kerngroep Voorstudie Medische Faculteit onder voorzitterschap van prof Saleh, maakte zich dus terecht ongerust over de te verwachten inperking van de activiteiten in OKSNA- verband.

ORANJESTAD — Met medefinanciering van Cede- Antiyas, via Cede- Aruba, is Stichting Artesanía Arubano begonnen met het geven van de cursus «screen printing». Reeds werd deze cursus twee keer gegeven terwijl binnenkort een derde cursus volgt. Deze cursus, onder leiding van de expert van de Verenigde Naties, José Williams, wordt gratis gegeven en is speciaal bedoeld voor degenen zonder werk die een nieuw vak willen leren. Voor inschrijving kan men tijdens werkuren terecht bij het Artesanía- gebouw aan de Eagle alsmede maandag en dinsdag van vijf uur 's middags tot zeven uur 's avonds. Bij de foto: cursisten die de reeds gegeven cursus gevolgd hebben.

"I've always depended on the kindness of strangers"

Tennessee Williams en Streetcar named Desire

De Amerikaanse toneelschrijver Tennessee Williams is wel omschreven als 'bovenmatig bezeten van het verleden. Zijn memoires en zijn werk bevestigen deze uitspraak. Overeenkomstig zijn eigen opmerking 'All work is autobiographical if it is serious...' kan men zijn werk in essentie benoemen als' vormgegeven autobiografie! En misschien is de kern van zijn werk nog scherper omschreven met de formulering: 'vormgegeven (jeugd) frustratie. Dit artikel wil dan ook, alvorens in te gaan op Streetcar, enige aandacht schenken aan de levensloop van deze beroemde schrijver tot het jaar 1947 waarin dit toneelstuk zijn eerste opvoering beleefde. Ter verduidelijking worden (mogelijke) verbanden tussen Streetcar en levensloop aangestipt.

TOM LANIER WILLIAMS, 1911—1983

Tennessee Williams (hij heette eigenlijk Tom) bracht zijn jeugd door in het warmbloedige Zuiden van de USA waar de sfeer van vergane glorie, landhuizen en zwarte bedienden nog herinnerde aan een recent koloniaal verleden. Tot zijn achtste jaar woonde Tom met zijn moeder en zus Rose bij zijn grootouders — een respektabel domineesgezin — in Mississippi.

In deze periode zit zi n vader als handelsreiziger veel 'langs de weg'. Een karakteristiek die we terug vinden in Streetcar bij het personage Stanley. Het huwelijk tussen zijn ouders boterde niet en Tom betreurde de frekwente afwezigheid van zijn drankzuchtige, ruziezoekende en aan pokerspelen verslaafde vader dan ook niet. Ook hieraan worden we herinnerd door het personage Stanley in Streetcar.

Tennessee Williams beschrijft later de periode die hi bij zijn grootouders doorbracht als een heerlijke tijd, waarin hij geen vrees kende en met zijn zusje Rose veel kinderplezier maakte: papieren bootjes varen in een wasteil, twee witte konijntjes, rotsooi zoeken op een vuilnisbelt, stukjes gekleurd glas door kinderfantasie omgetoverd in 'diamanten en robijnen en saffieren en smaragden'. Een jeugdherinnering die de toeschouwer voorgeschoteld krijgt wanneer Blanche's koffer in Streetcar opengaat.

In 1918 promoveert vader Cornelius Coffin Williams tot salesmanager van de International Shoe Company en de hele familie verhuist nu naar St. Louis. Nu de aggressieve vader vanwege zijn nieuwe baan voortaan niet meer steeds 'van huis' is, neemt de spanning binnenshuis toe. Tom, een gevoelige, introverte, haast schuwe jongen vlucht, om hiertegen en tegen de door hem als 'hard' ervaren buitenwereld bescherming te vinden, in zijn schrijverij. Mede onder invloed van de gezinsspanningen ontwikkelt zich bij zijn zus Rose een schizofrenie, die haar, na een ingrijpende hersenoperatie, blijvend in een inrichting doet belanden. Het einde van Streetcar refereert hieraan.

Op zijn zeventiende publiceert Tom zijn eerste korte verhaal

...Tennessee Williams met Claire Bloom, uitgeput in de kleedkamer na de opening van Streetcar in Londen in 1974...

Aanleiding tot deze bijdrage is de Curaçaose premiere van Streetcar Named Desire, 11 januari 1984. Gebracht door Grupo di Komedia "PEGASAYA" in vertaling, bewerking door Pim de la Parra Peter Koedood.

zie verder p. 12

vervolg Streetcar

'The Vengeance of Nitrocis'. Vervolgens gaat hij journalistiek studeren aan de Universiteit van Missouri. Hij verwerft weliswaar in zijn eerste jaar een eervolle vermelding van de Dramatic Arts Club, maar verlaat na drie jaar zonder diploma de universiteit. Zijn vader bezorgt hem na een spoedkursus typen een kantoorbaantje bij het schoenen bedrijf. Tom ervaart het werk daar als zeer geestdodend en schrijft 's avonds en 's nachts korte verhalen.

Als hij hoort dat zijn vroegere schoolvriendinnetje is getrouwd, krijgt hij een zenuwinzinking en neemt zijn ontslag. Hij vertrekt voor herstel naar zijn grootouders in Memphis (1939). Wanneer zijn lievelingsoma 'Grand' hem haar spaarcentjes schenkt probeert Tom het dit keer op de Washington Universiteit in St. Louis. Hij 'mislukt' echter weer. Tenslotte slaagt hij er in om af te studeren in drama aan de Universiteit van Iowa (alweer op kosten van Grand). In de tussentijd heeft de ietwat introverte jongeman onder andere twee toneelstukken geschreven voor de theatergroep Mummers of St. Louis.

Tom kan zijn ouders de hersenoperatie van zijn zus, waarover zij hem niet van te voren geraadpleegd hadden, niet vergeven en na zijn afstuderen in de zomer van 1938 verbreekt hij de knellende banden met thuis. Hij wordt, wat men romantisch pleegt te noemen een vagebond, een zwervende dichter. Inmiddels heeft de ervaring hem geleerd dat hij een homofiele geaardheid bezit.

TENNESSEE WILLIAMS

Tegelijkertijd met verandering van levensstijl verandert hij ook zijn naam en wel in Tennessee Williams. (T.W.) Een drietal eenakters geschreven tijdens zijn verblijf in de Vieux Carré van New Orleans (de setting voor Streetcar!) onder de verzameltitel American Blues levert hem een prijs op van de Group Theater. Van dit geld fietst hij met een vriend naar Mexico en, als het opraakt, terug naar California. Onderweg vestigden zij zich tijdelijk als oppassers op een kippenfarm. In zijn memoires beweert Tennessee dat hij er bijna de hongerdood stierf. Overigens had hij in Mexico een 'minder prettige ervaring' die we verwerkt vinden in Streetcar. Hij zegt er zelf dit van: "I couldn't have raped Blanche as Stanley did. I've never raped anybody in my life. I've been raped, yes, by a goddam Mexican and I screamed like a banshee and couldn't sit for a week...".

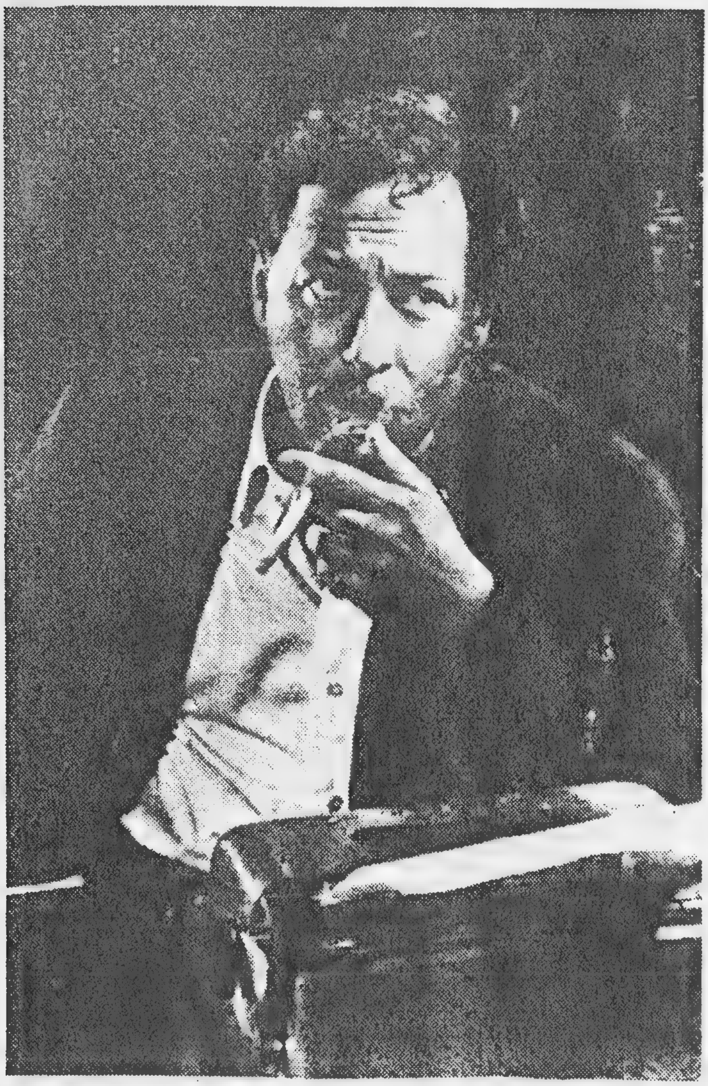
De laatste opmerking is karakteristiek voor T.W., die aan de meest serieuze zaken nog altijd een humoristische draai weet te geven. Nog maar net heeft T.W. zich Audrey Wood tot New Yorkse agente gekozen, of zij kan hem al meedelen dat hij een Rockefeller toelage van $ 1,000 heeft gewonnen. Een enorm bedrag in die dagen. Hij gaat een toneelschrijfkursus volgen en zijn leraar John Gassner zorgt ervoor dat de Theater Guild een optie neemt op zijn toneelstuk Battle of Angels. Helaas wordt de opvoering een flop. De mislukking is een enorme desillusie voor Tennessee.

Zijn agente Audrey Wood slaagt er voorlopig niet in om een ander stuk van hem te verkopen en hij moet met allerlei baantjes als ober, suppoosted aan de kost zien te komen. In de loop der jaren heeft Tennessee nu al heel wat beroemdheden ontmoet als Hemingway, Castro, Sartre en Christopher Isherwood. Ook heeft hij talrijke meer en minder prettige amoureuze avonturen gehad. Met name zijn eerste 'grote liefde' verliet hem en stierf vervolgens aan een hersentumor. Mogelijk verwijst de dood van Blanche's 'grote liefde' in Streetcar hiernaar. Tenslotte heeft hij ook de nodige desillusies wat zijn werk betreft moeten inkasseren.

Dan eindelijk in 1945 komt de doorbraak met een afgekeurd filmskript dat hij omwerkte tot het toneelstuk The Glass Menagerie. Na Chicago en New York wordt stormenderhand heel Amerika aan de zegewagen gebonden. De New York Drama Critics roepen het uit tot het beste toneelstuk van het seizoen 1944—45. Tennessee Williams is in één klap beroemd.

The Glass Menagerie vertoont een aantal typische Tennessee Williams kenmerken: symbolisme, poetisch taalgebruik, de hoofdpersonen zijn veelal 'mislukkelingen', expressionistische enscenering, muziek als belangrijk theatraal middel en een in het oogspringende autobiografische inslag. Dit rijtje basiskenmerken zal in zijn latere stukken en met name in het twee jaar later gelanceerde kassukses Streetcar nog uitgebreid worden met 'geweld' en 'sexuele openhartigheid'. In dit laatste zien we misschien de invloed van de door hem zo zeer bewonderde schrijver D.H. Lawrence.

...Tennessee Williams aan het werk...

STREETCAR NAMED DESIRE (1947)

"Backed into a corner, that's when and where the spirit of a being must really put up a fight", stelt Tennessee Williams in 1978 in de inleiding bij zijn biografie. Dit bittere motto gaat stellig op voor de tragische protagoniste Blanche in Streetcar. Zij is werkelijk door het leven in een hoek gedreven: Het roemruchte geslacht waar zij en haar zus Stella uit stammen is op hen beiden na uitgestorven. Hun bezittingen, inklusief het landgoed van hun jeugd, zijn failliet en verloren. Haar jeugdige schoonheid op zijn retour. Haar baan is zij kwijt omdat zij met haar vingers niet van een schooljongen af kon blijven. Haar eerste grote liefde met wie zij trouwde, een jongen nog, pleegde zelfmoord toen zij ontdekte dat hij homosexueel was. En zichzelf heeft zij dwangmatig in een louche hotel aan de kerels verslingerd, om de dood van haar geliefde te verdringen: "Ja, ik heb heel wat vreemde mannen afgewerkt. Na de dood van Allen... was zo'n spelletje met een vreemde man het enige waarmee ik mijn verlaten hart scheen te kunnen vullen... Ik geloof dat het doodangst was, zuiver doodangst, die me dreef van de een naar de ander, op jacht naar een beetje bescherming..."

Uit het bovenstaande fragment komen drie centrale thema's uit Tennessee Williams' werk naar voren: eenzaamheid, doodangst en behoefte aan tederheid, bescherming. Misschien, zo stelt hij in zijn memoires, is het belangrijkste thema van mijn schrijverij wel "the affliction of loneliness, that follows me like a shadow..."

Blanche bezit een tragische grootheid die herinnert aan Shakespeare's Koning Lear, die eveneens beroofd van bezit, macht en status ten prooi valt aan de wreedheid van zich als beesten gedragende mensen. Zijn het Lear's eigen dochters die hem tot waanzin drijven en vervolgens de deur uitgooien, in Streetcar is het Blanche's schoonbroer Stanley die haar, na haar verkracht te hebben af laat voeren naar een gekkenhuis zonder een zweem van medelijden. Het leven is immers een bestiale pokergame en het is WINNEN OF VERLIEZEN!

Wat beangstigend duidelijk naar voren wordt gebracht in Streetcar is het basismechanisme dat de personages drijft: animale territoriumdrift. Stanley Kowalski en Stella's huis, met

vervolg p.13

Vervolg Streetcar — — —

...*The Poker Night, schilderij door Thomas Hart Benton, geïnspireerd op de eerste productie van Streetcar...*

een beetje fantasie op te vatten, als een 'hol', een territorium, wordt ahw. bedreigd door de binnendringster Blanche. Dit motief van verstoring door een binnendringen vinden we ook bij de bekende Britse toneelschrijver Harold Pinter. De komst van Blanche verstoort het bestaande machtsevenwicht tussen de man Stanley en de vrouw Stella: "Sinds wanneer geef jij hier de bevelen"?, vraagt Stanley aan Stella op een gegeven moment. En het stilzwijgende antwoord hierop is natuurlijk duidelijk: sinds de komst van zuster Blanche.

In de achtste scene refereert Stanley nogmaals aan het 'verstoorde evenwicht'. Hij geeft Blanche voor haar verjaardag een enkele reis met de bus 'naar niemandsland' en tracht zijn vrouw te troosten met de woorden: "Stell, alles komt weer goed als zij weg is... Het wordt weer goed tussen jou en mij, net als vroeger... en lekker samen de beest uithangen zonder een zuster achter de gordijnen om ons af te luisteren".

Expliciete vergelijkingen van mensen met dieren komen in Streetcar in rijke mate voor. Zo vergelijkt Blanche haar eigen manipulaties met mannen met de handelingen van een 'roofdier' als zij tegenover haar minnaar Mitch het beeld gebruikt van de tarantulaspin die zijn slachtoffers in de val lokt. Als zij Mitch voor het eerst ziet vraagt zij aan Stella of hij een 'wolf' is en Stanley beschrijft zij uitgebreid als een 'aapmens'

In dit Streetcarmilieu geldt de dierlijke wet van de 'survival of the fittest'. Er is geen plaats voor tederheid, geen overlevingskans voor de ECHTE? Blanche: "Ik ben nooit hard of onafhankelijk genoeg geweest. Als mensen zacht zijn... zachte mensen moeten een beetje glans en licht geven... een papieren lampion over de kale peer hangen. Maar ik ben bang nu... verschrikkelijk bang. Ik weet niet of ik het spelletje nog heel lang kan meespelen. Het is niet genoeg om zacht te zijn. Je moet zacht zijn EN AANTREKKELIJK. En ik... ik heb mijn tijd gehad".

De wereld die Streetcar Named Desire ons toont is te hard voor de 'zachte' Blanche en zij wordt zonder pardon afgemaakt, afgevoerd. Het is de absurde wereld die de toneelschrijver Harold Pinter in zijn vroege poëzie omschreef als "The Peopled Wound". In de tragikomedie van menselijk leed die Streetcar is valt er gelukkig ook nog wel wat te lachen aangezien het Tennessee Williams aan humor niet ontbreekt. Om met deze woorden van hem te eindigen: "It is simply not in my nature as a dramatist to work without humor no matter how desperate may be the fates and situations of the protagonists".

PETER KOEDOOD

GERAADPLEEGDE LIT:

1. T.W. A Streetcar Named Desire, Methuen Student ed., London, 1984.

2. Tennessee Williams' A Streetcar Named Desire, Fundashion Pegasaya, Curaçao, 198 .

3. The World of T.W., biography by R.F. Leavitt, G.P. Putnam's Sons, New York, 1978.

4. T.W. Memoirs, Bantam Book, New York, 1976.

Ñapa 11-1-1985

Patriarch met trio

Stram als Pruisische cadetten,
fluit en klarinet in aanslag,
in lakense pakken geperst en gewurgd in genadeloze boorden
staan ze daar
als een Picasso
cubistisch in het beeld.
De brede hand van de pianist laat zich gelden
en streelt beschermend de vergeelde toetsen van zijn instrument.
Diepe vouwen in het mottige tapijt (tira algu riba suela,
nos tei saka portrèt).
Maar op de piano
een fluwelen kleed
waarin gouden bloemen bloeien.
Men verwacht iedere seconde het bevel': «Die Augen links!»
Want daar zit de zachte profeet,
de Abraham van de familie,
de patriach met gezag omgord.
Ogen, die op aarde alles reeds hebben gezien,
bezonken maar gebiedend,
formidabel met zijn bizar kalotje op het zware hoofd.
In zijn handen,
gelooid door de zon
en bespikkeld als een webu 'i bubi
ligt de toekomst: de geschreven muziek!
Broos maar onwrikbaar, een magistrale figuur
lijkt hij op een wijze uit het Oosten
of de leider van een sekte in een obscuur en afgelegen land.
Zijn majesteit wordt vergroot
door een slobberig en slordig pak
en afgetrapte schoenen zonder veters.
Ik ben die ik ben, sobrá ta ko'i makaku.
Hij is een Palm.
en in de schaduw van zijn blaren
hebben wij zorgvuldig de kostbare dadels vergaard:
delicate walsen,
hitsige tumba's,
en hoofse mazurka's.
Muziek die van ons is en van ons alléén.
Drie Palmen en een Rojer: tijdloze dragers van onze cultuur.

BOELI VAN LEEUWEN

Amigoe
VRIJDAG 11 JANUARI 1985

Met Nusza-expositie gaat Roland Richardsons galerie 2e jaar in

PHILIPSBURG — Vanaf 6 januari 1985 is de nieuwe expositie in restaurant annex galerie «Le Poisson d'Or» in Marigot weer geopend als eerste kunstattractie in het nieuwe jaar. De galerie, die vorig jaar op non-profitbasis werd geopend door de kunstenaar Roland Richardson, is nu een klein jaar in de running tot tevredenheid van kunstenaars en publiek. Het is de enige permanente expositie-ruimte op St. Maarten.

Dit keer is er een expositie te bewonderen van de schilderes Nusza, die onder andere olieverfschilderijen heeft tentoongesteld. De boventoon in haar schilderijen voeren de zogenaamde "exotische" elementen. Haar werk is niet alleen om naar te kijken, het is ook te koop voor belangstellenden. De galerie is dagelijks geopend van 11.00 's ochtends tot 23.00 uur 's avonds en duurt van 6 januari 1985 tot en met 31 januari 1985. Een kijkje nemen kost niets; de toegang tot de expositie is geheel gratis.

Overtuigende rol van Bep Moore

Pegasaya met "A streetcar named Desire"

HET WAS hoogstwaarschijnlijk niet de bedoeling van de regisseur om de spelers na afloop van het spelen van Tenessey Williams' "A Streetcar named Desire" gisteravond in Centro Pro Arte terug te laten komen om het publiek middels een applaus hun dank te laten betuigen. De spelers konden echter geen weerstand bieden aan het aanhoudende applaus en verschenen toch. Jammer. Wij hadden onze handen meer dan vol aan de ervaringen en indrukken die het stuk bij ons achterliet.

Want daar ontkom je niet aan: een diepe indruk maakt deze wereldvermaarde tragikomedie. De mens, geconfronteerd met de driften en de lusten van zijn medemensen (en van zichzelf) gaat daaraan ten onder òf leert ermee leven. Dat driftleven — brood, spelen en sex — gepersonifieerd in de figuur van Stanley (en zijn vrienden), goed gestalte gegeven door Guus de Sain — misschien na de pauze even iets te geroutineerd en daardoor wat vlak en niet geheel verstaanbaar — de daaraan tenondergaande Blanche, meesterlijk "op de planken" gezet door Bep Moore en de ermee hebben leren levende Stella, waarvan de rol in handen was van Mavis Helmeyer.

Vanaf het moment dat het wereldje van Blanche door een afschuwelijke ervaring ineenstortte, heeft ze zichzelf een wereld gefantaseerd, totdat ze met die fantasieën vastliep en zo aankwam bij haar — in deze bewerking van de regisseur — halfzuster Stella en haar man Stanley. Het is deze Stanley die de leugens van zijn schoonzuster doorziet en ontzenuwt en daarmee de allerlaatste banden tussen de twee zusters doorsnijdt, alhoewel Stella er alles aan doet om bij het oude te laten, het gezellig te houden met verjaardagstaart en -kaarsjes en al. De ontmaskering van Blanche vindt haar hoogtepunt en voltooiing in de verkrachting door Stanley. Nadat Stella's baby, de vrucht van de dierlijke liefde van het milieu waarin Stella is terechtgekomen en waarin ze zich heeft weten te schikken, vertroeteld door Eunice, de bovenbuurvrouw — verrassend goed gespeeld door Hannele Jesurun — naar beneden komt (één van de vele goede mise- en- scènevondsten van Pim de la Parra) is de ineenstorting van Blanche Dubois nabij en nagenoeg voltooid. Het drama ten voeten uit: de held(in) is ten onder gegaan, maar de wereld draait verder: de baby zou hier symbolisch kunnen worden opgezet.

Het stuk zelf laat een diepe indruk bij je achter, schreef ik reeds. Dat doet het ook als je het leest. Of deed het dat zelfs méér toen ik het las? Misschien wel, omdat het peil van het spel te grote niveauverschillen vertoonde. Er waren te veel spelers die qua verstaanbaarheid, dictie, zinsaccenten, mimiek, natuurlijke en soepele bewegingen onder maat bleven. Er waren daarnaast te veel scènes die de mist ingingen, doordat er ergens anders ook nog iets gebeurde: ik denk aan de bovenburen die te veel aandacht trokken en gelach uitlokten, terwijl beneden bloedserieuze dingen werden gezegd. Ik denk aan het bloemenvrouwtje dat nota bene de hele zaal doorliep!

Voorts waren er technische (licht en geluid) onvolkomenheden die vaak onvermijdelijk zijn bij premières, tenzij er meer in de schouwburg gerepeteerd wordt. De belichting was door het decor, dat overigens sfeervol en inventief was, soms wat gebrekkig: gelaatsuitdrukkingen gingen van tijd tot tijd door schaduwen van buizen verloren.

Een gang naar "Streetcar" is dus af te raden? Neen, dat lijkt mij niet, want, en dat moeten de overige spelers mij maar niet kwalijk nemen: ik had het spel van Bep Moore niet graag gemist. Haar spel was zo knap, zo overtuigend, zo ontroerend, zo torenhoog uitstekend boven wat je van amateurspelers mag verwachten, dat ik na afloop geroerd haar met deze prestatie mocht feliciteren en bedanken voor haar prachtige spel. Bijna het gehele stuk in de schijnwerpers met ellenlange teksten niet één keer "uitglijden" is een prestatie waar zij beretrots op mag zijn. En met haar de regisseur Pim de la Parra en alle spelers en andere medewerkenden. Het moet als speelster een genot zijn om een nagenoeg volle zaal te tonen dat je alle toneelregisters kunt bespelen: liefde, plezier, gewone huis- tuin- en- keukenpraat, uitdaging, verdriet, hysterie, angst, enz.

Tot slot mijn grote bewondering voor de mensen achter de schermen, de mensen van het decor, de attributenverzorging en de begeleidende muziek. Zo ook voor de kleding die zeer verzorgd en uitgekiend was en de karakters uiterst goed accentueerde.

KEES VOS